תנו רבנן (א)מותר הקטרת (א) אחת לששים או לשבעים שנה היו מפטמין אותה לחצאין לפיכך יחיד שפיטם לחצאין חייב דברי רבן שמעון בן גמליאל שאמר (ב) משום הסגן אבל שליש ורביע לא שמעתי וחכמים אומרים בכל יום מתקן במתכונתה והיה מכנים מסייע ליה לרבא דאמר רבא (ג)(שמן המשחה) שפטמו לחצאין (ג) חייב דכתיב והקטרת אשר תעשה כל שתעשה והא אפשר (ד) דעבדה פרס בשחרית ופרס בין הערבים ת"ר (ה) היו מחזירין אותה למכתשת פעמים בשנה בימות החמה פזורה שלא תתעפש בימות הגשמים צבורה כדי שלא תפוג ריחה וכשהוא שוחק אומר (ו) הדק היטב היטב הדק דברי אבא יוסי בן יוחנן ושלש מנין יתירין שמהן כ"ג מכנים מלא חפניו ביוה"כ (ז) נותן אותה למכתשת בערב יוה"כ ושוחקן יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה כדתניא (ח) דקה מה ת"ל (ט) והלא כבר נאמר ושחקת ממנו הדק מה ת"ל דקה כדי שתהא דקה מן הדקה אמר מר כשהוא שוחק אומר היטב הדק הדק היטב מסייע ליה לר' יוחנן (י) דאמר ר"י כשם שהדיבור רע ליין כך הדיבור יפה לבשמים א"ר יוחנן (יא) י"א סממנין נאמרו לו למשה בסיני אמר רב הונא מאי קראה קח לך סמים תרי נטף ושחלת וחלבנה הא חמשה וסמים אחריני חמשה (יב) הא עשרה ולבונה זכה חד הא חד סרי ואימא סמים כלל נטף ושחלת וחלבנה פרט סמים חזור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שקיטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקיטר ועולה וריחו נודף וכ"ת א"כ לכתוב (יג) קרא חד פרטא לאיי מיצרך צריכי דאי כתב נטף ה"א מין אילן אין אבל גידולי קרקע לא מש"ה כתב ושחלת ואי כתב ושחלת ה"א גידולי קרקע אין אבל מין אילן אימא לא משום הכי כתב נטף וחלבנה לגופיה אתא מפני שריחה רע א"כ (יד) מקח לך נפקא ליה ואימא סמים בתראי תרין נינהו כסמים קדמאי (טו) א"כ נכתוב סמים סמים בהדי הדדי (א) וסוף נכתוב נטף ושחלת וחלבנה (טז) דבי רבי ישמעאל תני סמים כלל נטף שחלת וחלבנה פרט סמים חזור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שקיטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקיטר ועולה וריחו נודף (יז) או אינו אלא כלל בכלל ראשון ופרט בפרט ראשון אמרת לאו הא אין לך עליך לדון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון אמר מר או אינו אלא כלל בכלל ראשון ופרט בפרט ראשון אמרת לאו הא אין עליך לדון מאי קושיא הכי קא קשיא ליה (יח) סמים בתראי תרי כי סמים קדמאי תרין הדר ושני כדשנין דא"כ נכתוב קרא סמים סמים נטף ושחלת וחלבנה ומאי פרט בפרט ראשון הכי קא קשיא ליה מיני אילנות ילפי מן נטף וגידולי קרקע ילפי משחלת ולילפי נמי מלבונה זכה (יט)(ב) דאייתי בחד צד דניתי דבר שריחו נודף ואע"פ שאין קוטר ועולה הדר אמר א"כ נכתוב קרא ללבונה זכה במיצעי (כ) ותילף מינה אי כתביה לבונה זכה במיצעי הויין תרי עשר אם כן נכתוב קרא (כא) לבונה זכה במיצעי וחלבנה לבסוף ריש לקיש אמר מגופה מה לשון קטרת דבר שקוטר ועולה א"ר חנא בר בזנא א"ר שמעון חסידא כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטרת אביי אמר מהכא (כב) ואגודתו על ארץ יסדה: והסך בשמן המשחה: ת"ר הסך בשמן המשחה לבהמה וכלים פטור לעובדי כוכבים ולמתים פטור בשלמא בהמה וכלים דכתיב על בשר אדם לא ייסך ובהמה וכלים לאו אדם הוא מתים נמי פטור דכיון דמית ליה מת מיקרי ולאו אדם אלא עובדי כוכבים אמאי פטור הא אדם (כג) נינהו לאיי דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם והכתיב ונפש אדם ששה עשר אלף א"ל ההוא לאפוקי בהמה והכתיב ואני לא אחוס על נינוה (כד) וגו' ההוא לאפוקי בהמה ואיבעית אימא כדקתני תנא קמיה דר"א (כה) כל שישנו בסך ישנו בבל ייסך וכל שאינו בסך אינו בבל ייסך תניא אידך הסך בשמן המשחה לבהמה וכלים לעובדי כוכבים ומתים פטור למלכים ולכהנים (כו) ר"מ מחייב ור' יהודה פוטר וכמה (כז) יסוך ויהא חייב ר' מאיר אומר כל שהוא רבי יהודה אומר כזית והאמר ר"י פטור כי פטר ר' יהודה גבי מלכים וכהנים גבי הדיוט מחייב (כח) ר"מ ור' יהודה במאי פליגי א"ר יוסף בהא פליגי ר"מ סבר (כט) על בשר אדם לא ייסך כתיב וכתיב ואשר יתן ממנו על זר מה סיכה כל שהוא אף נתינה כל שהוא (ל) ורבי יהודה סבר ילפינן נתינה דעל זר מנתינה דעלמא מה נתינה דעלמא כזית אף נתינה דעל זר כזית אבל סיכה למימשח מלכים וכהנים (לא) דברי הכל כל שהוא וא"ר יוסף במאי פליגי רבי מאיר ורבי יהודה גבי מלכים וכהנים ר"מ סבר ואשר יתן ממנו על זר כתיב ומלך וכהן השתא (לב) זרים נינהו ורבי יהודה סבר בעינן עד דאיכא זר מתחלתו ועד סופו ומלך וכהן מעיקרא לאו זרים הוו א"ר איקא בריה דרב אמי (ג) ואזדו לטעמייהו (ג) דתניא בת

אחת (ד) **לששים או לשבעים שנה** גרסינן **היו מפטמין אותה לחצאין.** שלא היה צריך לפטם אלא חצי שיעור משום דמותר דששים או שבעים שנה סלקי לחצי שיעור הקטרת פעמים לששים פעמים לשבעים או סמוך להם לפי שאין כל המפנייס שוות: **לשליש ולרביע לא שמעתי.** (א) שהיו משהין המותר שמונים שנים או צ' או ק' שלא הוצרכו לפטם אלא שליש או רביע (ב) ויחיד נמי שפיטם שליש או רביע פטור: **במתכונתה.** לישנא דקרא (ג). אם היה רוצה לפטם הקטרת דבר יום ביומו עושה הילכך יחיד שלא פיטם אלא מנה חייב: (ה) אלא דרכא לאו דוקא אלא כל דראוי להקטיר לג]: (ו) **בורה.** מפוזרה: **היטב הדק היטב.** הממונה אומר כן לשוחק: **דיבור רע ליין.** במסכת מנחות בפרק כל הקרבנות (דף פו.) זרק (ד) הגידו של שמרים הגוזבר הקיש שהגוזבר מקיש בקנה למוציא היין ורומז לו (ה) ובלא דבור שרע (ו) הוא לנסכים ולא היה מדבר כפיו שהדבור רע ליין: **י"א סמנים.** ולעיל (ז)אמרינן י"א לרי לפורן חלבנה ולבונה מר קליעה שבולת נרד כרכום הרי ח' קושט קנמון קילופה הרי י"א סממנים נאמרו לו למשה ולא ניקנו אלא ד' וכל י"א דבעי (ח) ניתיב ובלבד שיהא קוטר ועולה כדדרשינן לקמן בכלל ופרט (ט) כדברי ר' ישמעאל: **ואימא סמים כלל.** כלומר ממאי דקרא לחושבנא אתא דילמא למידרש כלל ופרט [וכלל] לחוד הוא דאתא ולא למנין י"א: **קוטר.** שמתמר ועולה כמקל ולא יפליג לכאן ולכאן: **מין אילן.** דהוא צרי: **לגופה אתא.** לאשמועינן דאע"ג דריחיה רע משוין ליה לקטרת: **אם כן.** דבכלל ופרט וכלל לחוד בעי למידרשיה לא נכתוב קרא סמים אלא קח לך הוה משמע כלל אלא להכי נקט בריש' סמים וכתיב נמי קח לך למידרש כלל ופרט וכלל לקוטר ועולה כדלקמן ולמנין י"א: **דבי רבי ישמעאל.** נמי בעיא י"א מדקתני או אינו (ט) כו' וליכא למידרשיה אלא כדדריש ליה ובעי קוטר ועולה: **כלל בכלל ראשון.** כולה מפרש לקמיה: **ונילף נמי מלבונה כו'.** והיינו דפריך או אינו אלא פרט אחרון דהיינו לבונה. בפרט ראשון (י) מייתי נמי דדמי ליה ולמעוטי דבר (יא) [שאין] ריחו נודף ולא קוטר ועולה נאמרה (יב) כשאר פרטי קמאי דמייתי מאי דדמי ליה: **אם כן.** דכשאר פרטי מייתי ליה נכתביה במילעי בהדי שאר פרטי קמאי והיינו דקאמר (יג) לאו: וקפריך ליה הש"ס הא לאו מילתא הוא דאי כתבה ללבונה בהדי שאר פרטי בין שני הכללות הויין תרי סרי כגון סמים כ' ונטף ושחלת וחלבנה ולבונה הרי ו' וסמים כנגדן הרי י"ב והכי לא כתבה בהדי פרט דלא תימא י"ב בעינן ולעולם גמר מיניה: **אם כן נכתביה במקום חלבנה.** דנשמע מיניה די"א הן ונשמע מיניה דאפילו אינו קוטר ועולה ונכתב חלבנה לבסוף דהא השתא מיהא לאו מידי גמרינן מיניה: **ואגודתו.** משמע שכולן ביחד או על ארץ יסדה: **לאפוקי בהמה.** משום דכתיב בהמה בההוא עניינא דלא שני דלא קרי להו אדם: **כל שישנו בסך.** כל שהוא עובר כשהוא סך את עצמו או אחרים שמצווה שלא יסוך משמן המשחה לזר: **ישנו בבל ייסך.** מצווים אחרים עליו שלא לסוכו: **למלכים וכהנים.** גדולים לאחר שנמשחו: **מה סיכה כל שהוא.** דלא אשכחן שיעור בסיכה אף נתינה כל שהוא אף על גב דנתינה בעלמא כזית כדמפרש לקמן: **נתינה בעלמא כזית.** דגמרינן מנתינה דונתן לכהן את הקדש דכתיב ביה אכילה (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קדש וכל אכילה כזית: **מעיקרא לאו זרים הם.** דהא נמשחו מתחלה:

תוספות **אחת לע"ב מפטמין לחצאין.** דבכל שנה מפטמין ג' מנין יתירין הרי לע"ב שנים ר"ו מנין ומחלית ספ"ח מנין קפ"ד נשארו ל"ב מנין יתירים ובכל שנה [illegible] [illegible] **הפטם** [illegible] **הדק** [illegible] **מוכח** [illegible] **כל** [illegible] **מלכים** [illegible] שהוא. דלא תימא כי היכי דמחייב ר' יהודה בהדיוט בפחות מכזית ה"נ בסיכת מלכים קמ"ל דפגי בכל שהוא:

עין משפט נר מצוה

נח א מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל' ח:
ב [מיי' שם הל' טו]:
נט ג מיי' שם הל' ז:
ס ד מיי' שם הל' ה:
סא ה מיי' פ"ד מהל' עבודת יוה"כ הל' א ופ"ב מהל' כלי המקדש הל"ג:
סב ו מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל"ג:
סג ז טוש"ע א"ח סי' [illegible] סעיף א:
סד ח מיי' פ"א מהל' כלי המקדש הל' ו:
סה ט י מיי' שם הל' י:

תורה אור השלם

1. והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליי: שמות ל לז
2. ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני יי ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ויקרא טז יב
3. ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם: שמות ל לו
4. ויאמר יי אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה: שמות ל לד
5. הבונה בשמים מעלותיו ואגדתו על ארץ יסדה הקרא למי הים וישפכם על פני הארץ יי שמו: עמוס ט ו
6. על בשר אדם לא ייסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש יהיה לכם: שמות ל לב
7. ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אני אלהיכם נאם אדני אלהים: יחזקאל לד לא
8. ונפש אדם ששה עשר אלף ומכסם ליי שנים ושלשים נפש: במדבר לא מ
9. ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה: יונה ד יא
10. איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו: שמות ל לג

מוסף רש"י

והלא כבר נאמר. כשל כל ימות השנה ושחקת ממנה הדק (יומא מה.). **שאין בה מפושעי ישראל.** שמגלגלן הכתוב כאלמן לאיגוד אגודה אחת (מגילה כה.).

שיטה מקובצת

(א) עי' בחדושין: (ב) שאמר ר' שמעון משום בן הסגן: (ג) לחצאין פטורה שנאמר ובמתכונתה לא תעשו כו' אבל לחצאין עשו קטורת שפטמו לחצאין חייב: (ד) עי' בחדושין: [illegible] אומר היטב הדק הדק היטב: [illegible] (יג) [illegible] בחד צד דאייתי נבחק: (יד) במציעי ונילף מינה אות ת' נמחק: (טו) קרא ללבונה זכה: (טז) נינהו לאיי. פ"א ולא כתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויין אדם והכתיב: (יז) נינוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה (משנים) [משתים] עשרה ריבוא אדם ההוא נמי לאפוקי: (יח) כל שישנו בסך. בין עצמו בין אחרים דהיינו ישראל. ישנו בבל ייסך. אחרים עוברים עליו כשהן סכין אותו אבל הסך את העובד כוכבים ובהמה פטור. הרא"ש ז"ל: (יט) ר"מ מחייב. והא דפטור בעובד כוכבים משום דאינו בסך דהא ר"מ הוא דאמר בפ' ד' מיתות ב"ד (דף נג ע"א) [illegible]

מסורת הש"ס

(א) [פי' תוס' מגילה י: ד"ה מיתרן], (ב) [לעיל ה. ע"ש], (ג) ל"ל קטורת, (ד) נ"א בוררה, (ה) [ויומא מה.], (ו) [מנחות פז. ע"ש בתוס'], (ז) ע' בכס"מ פירושו, (ח) [מנחות ט.], (ט) נ"א יתן וע' בכ"מ מ"ש מה. (י) [וע' תוס' פסחים לג: ד"ה ואין נתינה] [illegible] [illegible] תוס' גיטין ב. ד"ה דלמא וכו' ישמעאל סיטב וע"ש מנחות ב. תוס' ד"ה מי בעינן ויתוס' כ"מ מ. ד"ה קוניס], (כ) [שמות לג], (ל) [ל"ל תגיר], (מ) [ע"ח], (נ) נ"א ליה, (ס) בס"ל דקאמרת.

הגהות הב"ח

(א) גמ' סמים סמים בהדי הדדי ובתר הכי נכתוב נטף: (ב) שם ולילפי נמי מלבונה זכה דאפי' נחד לגו: (ג) שם ולודו לטעמייהו. דתנן. נ"ב משנה היא בתרומות פ"ו: (ד) רש"י ד"ה אחת לס'. נ"ב יש ספרים דגרסי אחת לע"ב שנה ועיין בתוס' פ"ק דשבועות דף י': (ה) ד"ה במתכונתה וכו' חייב הס"ד ואח"כ מ"ה לחצאין חלאין דרכא: (ו) ד"ה ברורה מפוזרת הס"ד ואח"כ מ"ה הדק היטב היטב הדק הממונה: (ז) ד"ה דבור וכו' ובלא דבור שרע הוא. נ"ב כך הוא ויהו לו שיין או הוא רע לנסכים: (ח) ד"ה דבי רבי ישמעאל וכו' או אינו כו' הס"ד ואח"כ מ"ה הא אין עליך לדון כו' וליכא למדרשיה: (ט) ד"ה ונילף נמי וכו' ומייתי נמי דדמי ליה ולרבות דבר שאין וכו' נאמר כשאר כל"ל ותיבת לי נמחק:

גליון הש"ס

גמ' מה נתינה. ע' פסחים לג ע"ב תד"ה ילפי:

רבינו גרשום

מצטרף דם נחש וכשרו אע"ג דאינה משמתה שרצים מצטרף: מאי קמ"ל. רבינא היינו היקשא רמה לי שרץ ובשרו מה לי נחש ובשרו: אצטריך דרבינא ואיצטריך היקשא סד"א שרץ הוא דאיתרבי לטומאה כדכתיב וזה לכם הטמא הואיל ומצטרף לטומאה מצטרף לאכילה אבל נחש דלא דאיתרבי לטומאה דלא מטמא קמ"ל היקשא כו': שלש כריתות בדם. למה אחת בפרשה צו את אהרן ושנים בפרשה אחרי מות: אין לי. עיקר דם קדשים שהנפש יוצא בו שמכפר כדכתיב כי הדם בנפש יכפר: דם חולין ודם התמצית מנין, ת"ל כל דם דם חולין דהכא לאו דווקא נסיב ליה דבדם חולין בפירוש אשכחן כרת דכתיב אשר יצוד וגו' אלא ואחר לדם כסוי הדם חיה ועוף בין לר' יהודה ובין לרבנן: חמש לאוין. הכתובין בדם לאו דחוקת עולם ולאו דכל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו ושלשה בפרשת אחרי מות אחד לדם חולין כו' לדם האברים שיוצא מן האברים כשחותכין אותן (אחר) [קודם] שחיטה דהוי אבר מן החי וצריך יש בו ארבעה לאוין [illegible] איש וגו' [illegible] קטנים על הגדולים שיפרישום מדם ורק את דמו לא תאכלו דבכור [illegible] ולא תאכל הנפש עם הבשר אתי לכיסר דם מן החי דם הקזה שהנשמה יוצאה בו. ולא תאכלנו על הארץ תשפכנו אתי לבשר בחלב כדאמר בפ' כל הבשר האוכל מעשר שני אלו ג' מנין בחוץ דגן ותירוש ויצהר לוקה ג' משום דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך וגו': אי מן ההוא. ואכלת הוה אמינא הני מילי בעשה הוא עובר דהיינו לאו דבא מכלל עשה עשה: לוצריך. אמאי לקי לאו שבכללות הוא ולאו לחלק: א"כ דמשום לאו שבכללות גרידא ניסא קרא לא תוכל לאכלם שכבר הזכירן: לחם קלי וכרמל. קודם העומר: דקלי איתיה בעיניה. דלא נטחן ולא נתעיב במים ומלח: דקלי נתרבה אצל מנחות. אביב קלוי באש גרש כרמל האי כרמל היינו רך

[illegible]

א) ע"כ שייך לדף ד ע"ב